

Det fælles marked I -Den 26. februar 2007

Begreber:

Moderne offentlige-økonomiske policies:

- 1) regulatory policies – ex. indre marked
- 2) expenditure policies – ex. landbrugspolitikken
- 3) macro economic policies – ex. ØMU

Regulatory policies har stor vægt i EU, som kan betragtes som en ”regulatory state”
(Majone)

Reguleringer kan korrigere markedsfejl:

a) Asymmetrisk information: ex. tekniske standarder, forbrugerbeskyttelsesstandarder og sikkerhedsstandarder kan sikre brugerne den information, de ikke har

b) Karteldannelse: Konkurrencepolitikken kan modvirke karteldannelse

c) Naturlige monopoler (kun en producent realistisk – vand, el): Prisregulering

Men **langt fra al regulering går ud på at korrigere markedsfejl**, selv om den giver sig ud herfor.

Andre årsager til regulering er:

- i) Sociale overvejelser – mindsteløn.
- ii) Protektionisme – toldmure.

Opdeling:

To mål med offentlige-økonomiske policies:

a) **omfordeling** – til fordel for dem, som kan stemme

b) **effektivitet** – et effektivitet marked

På baggrund heraf findes **to modsatrettede teorier** om de regulerende instanser vedr. effekten af reguleringerne:

Teori I) Overlades reguleringen til **demokratisk valgte flertalsorganer lægger regulatorerne vægten på omfordeling.**

Overlades reguleringen i stedet til en quango (quasi non-governmental organization) som Kommissionen, sikres effektiviteten, selv om politikerne også her vil presse på.

Teori II) Politikerne har incitamentet til at **udbyde reguleringer til producenterne.**

Producenterne efterspørger dem og presser mest på. Producenterne er konkrete med hensyn til, hvad de vil. I modsætning hertil har forbrugerne, miljøgrupperne osv. kun diffuse interesser og store kollektive handlingsproblemer.

Virkeligheden er et sted midt imellem.

Teser om virksomhederne og reguleringerne:

1) Virksomhederne ønsker, at reguleringen skal foregå på højeste politiske niveau. Det er sværest for de diffuse interesser at presse på her.

2) Virksomhederne vil ofte henvise til den mindst regulerende region og søge at tvinge regulatorerne til at tage udgangspunkt heri ("race to the bottom"-diskussionen).

Begreber:

I EU er der to typer regulatory policies

a) **negativ integration** (deregulering):
Ensbetydende med at fjerne barrierer for international handel.

b) **positiv integration** (reregulering):
Ensbetydende med at etablere ny reguleringer på EU-niveau for dem, som blev fjernet på nationalt niveau.

Det indre marked-programmet fra 1985: karakteristika og succesfaktorer

- 1) et omfattende **program** med 280 stk. lovgivning, hvor alle medlemslande kunne have problemer med enkeltdele, men hvor de havde endnu større interesse i gennemførelsen af helheden
- 2) en fast **dead-line**, som blev en selvstændig spore for at gøre nogen ved sagen
- 3) gennemførelsen af Den europæiske fælles akt (EF-pakken), som gjorde det lettere at gennemføre de fleste af forslagene (nu **kvalificeret flertal**)

A) Fjernelsen af de fysiske barrierer på det indre marked:

- grænsekontrol, grænseformaliteter m.h.t. varer

- m.h.t. personer kunne der ikke nås til enighed, derfor Schengen

B) Fjernelsen af de tekniske barrierer (catch-all):

- ny metode vedr. teknisk harmonisering: a) nyt princip om gensidig anerkendelse, b) harmonisering holdes på et minimum, resten overlades til **standardiseringsorganerne** CEN og CENELEC og c) CE-mærke = grundlæggende bestemmelser er opfyldt

- **offentlige indkøb** – alle nationale favoriseringer fjernes

- **tjenesteydelsesområdet**: åbning og liberalisering af markedet for banker, vandforsyning, transport etc.

C) Fjernelse af fiskale barrierer:

- minimumssats på 15 % - gælder for alle stater, inkl. nye EU-medlemmer
 - minimumssatser for alkoholholdige drikke og tobak
-

Score Boards over den gennemførte lovgivning år for år for hvert medlemsland.

Konkurrencepolitik

a) primær ret (traktatgrundlaget): undgå konkurrenceforvridninger

b) sekundær ret: reguleringer på især tre områder:

i) **antitrust** – hindre karteldannelser

ii) **statsstøtte** – forbudt som hovedregel, godkendes kun, hvis det er i hele EU's interesse, og hvis den sigter mod opfyldelsen af bestemte sektor- eller regionalpolitiske mål

iii) **fusionskontrol** – forhåndsgodkendelser heraf siden 1989 og løbende overvågning

EU's konkurrencelovgivning ser ved første øjekast ud til at være **stærkere end USA's**.

Inkluderer også regeringsejede og – subsidierede virksomheder.

Alligevel er det ikke nødvendigvis tilfældet.

Afhænger også af

- 1) Kommissionen politiske **slagkraft** og
- 2) om der er en herskende **ideologi** om det ønskelige i skabelsen af europæiske championer.

Deregulering og reregulering i det indre marked

DEREGULERING: store sektorer er blevet dereguleret:

- 1) **Luftfarten:** fra statsstøttede flyselskaber med rejser til overpriser til almindeligt konkurrenceudsatte virksomheder.
- 2) **Telekommunikation:** fra statsmonopoler med få ydelser til almindeligt konkurrenceudsatte virksomheder med mange ydelser.
- 3) **Elforsyning:** liberalisering, men stort set ingen effekt
- 4) **Finansielle tjenesteydelser:** mange fusioner, men mere konkurrence?

Men også en del REREGULERING:
miljøpolitik, socialpolitik

Miljøpolitikken blev en del af EU's
traktatgrundlag med Den Europæiske Fælles
Akt og Maastricht-traktaten (kvalificeret
flertal).

- der er mere lovgivning på dette område
end på noget som helst andet område
- hvorfor?
- A) undgå negative eksternaliteter i det
indre marked og undgå
informationsassymmetri via mærkning?
- B) hensyntagen til diffuse
miljøinteresser (kraftige i 80'erne og
90'erne)?
- B) understøttes af, at der kom et højt
beskyttelsesniveau – selv i
medlemslande, som allerede i forvejen
havde et sådant

Eksempler på miljøpolitik:

- 1) luft og støjgrænser
- 2) affald – fra lossepladser til affaldsdepoter
- 3) vandforsyning – hav, drikkevand osv.
- 4) kemikalier
- 5) biodiversitet – fugle, naturbeskyttelsesområder
- 6) eco-labelling
- 7) Europæiske miljøagentur – DK
- 8) GMO

Eksempler på socialpolitik:

Gammel OG ny politik.

Allerede i Rom-traktaten er der bestemmelser om sociale fremskridt, bedre arbejdsforhold, ligeløn og fri bevægelighed.

I kølvandet på det indre marked kom diskussionen om den sociale dimension (tilbagebetaling for venstresidens støtte til indre marked-programmet?)

Det indre markeds sociale dimension:

- det **sociale charter** i 1989 med nye rettigheder f.eks. ved afskedigelser
- Maastricht-traktatens **sociale protokol** indebar social dialog, især mellem arbejdsmarkedsrepræsentanterne på EU-niveau: ETUC, UNICE og CEEP
- disse organisationer **konsulteres** altid ved større forslag på området
- parterne kan indgå egne **euro-aftaler** – f.eks. om distancearbejde, men er de henstillinger eller bindende?

Eksempler på EU- social/arbejdsmarkedspolitisk lovgivning:

- 1) fri bevægelighed + medtage pensionsrettigheder
- 2) sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- 3) information af lønmodtagerne ved omstrukturering og afskedigelser
- 4) ligeløn mellem mænd og kvinder
- 5) ikke-diskrimination

Det indre marked og interesser

På den **ene** side:

Erhvervsinteresserne er bedre organiseret end forbrugerne og miljøinteresserne på grund af:

- 1) erhvervslivet kan sikre sig flere ressourcer fra medlemmerne på grund af færre problemer med kollektiv handling = handlinger, hvor alle får fordel af enkeltaktørers handlinger
- 2) i politiske multilevel systemer har erhvervslivet interesse i at sikre, at reguleringspolitikker foregår på det højest mulige niveau
- 3) erhvervslivet har en særlig interesse i at bevæge reguleringspolitikken væk fra den korporatistiske beslutningsproces på nationalt plan

På den **anden** side:

Kommissionen er en quango,

- som af strategiske og legitimitetsmæssige årsager ikke altid lægger sig tæt op ad erhvervslivet
- vil have frihed til at agere policy
entreprenør
- har samtidig sine egne interesser og netværk
- endelig har kommissærerne deres eget politiske bagland